

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Bakalářská práce

Rusko – klíčový hráč světové ekonomiky

Ivanova Yuliya

© 2018 ČZU v Praze

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Yuliya Ivanova

Podnikání a administrativa

Název práce

Rusko – klíčový hráč světové ekonomiky

Název anglicky

Russia – a key player in the global economy

Cíle práce

Cílem této práce je definovat postavení Ruska ve světové ekonomice v současných geopolitických a ekonomických podmínkách. Analýzou současného stavu hospodářství této země bude možno zhodnotit současné postavení Ruska ve světové ekonomice.

Hlavní cíl práce bude naplněn pomocí cílů dílčích:

- stanovení stupně zapojení ruské ekonomiky do světové ekonomiky;
- studium nejperspektivnějších a prioritních odvětví ruské ekonomiky.

Metodika

Práce bude rozdělena na tři hlavní části.

První část bude část teoretická (Literární rešerše), která bude založena na analýze dokumentů. V této části se student seznámí se stavem řešeného problému. Základním pramenem informací budou odborné knihy, odborné časopisy a periodika – a to nejen česká, ale i zahraniční.

Druhá část bude analytická. Bude založena na využití sekundárních dat. Prvním úkolem této části bude identifikace problému na jehož základě dojde ke zpřesnění cíle práce a následná formulace hypotéz.

Součástí této části bude stručná charakteristika Ruské federace. Vyhodnocení sekundárních dat bude provedeno pomocí matematických a statistických metod.

Závěrečná část bude obsahovat formulace výsledků práce a návrhy opatření, která pomohou definovat postavení Ruska ve světové ekonomice

Doporučený rozsah práce

30 – 40 stran textu

Klíčová slova

Rusko, makroekonomické ukazatele, HDP, nerostné suroviny

Doporučené zdroje informací

- Akindinova, N., Kuzminov, Y., Yasin, E. (2016): Russia's economy: Before the long transition. Russian Journal of Economics 2 (2016), p. 219 – 245. <http://dx.doi.org/10.1016/j.ruje.2016.08.001>
- HOLMAN, R. *Ekonomie*. V Praze: C.H. Beck, 2011. ISBN 978-80-7400-006-5.
- HOLMAN, R. *Makroekonomie : středně pokročilý kurz*. Praha: C.H. Beck, 2010. ISBN 978-80-7179-861-3.
- Russian Journal of Economics, ISSN 2405-4739, <http://www.sciencedirect.com/science/journal/24054739>
- SEKERKA, B. – BRČÁK, J. – STARÁ, D. *Makroekonomie – teorie a praxe*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. ISBN 978-80-7380-492-3.
- Smith, A. (2002): *Russia and the World Economy*. Taylor and Francis, ISBN 9780415089241
- Yakovlev, A. (2016): What is Russia trying to defend? Russian Journal of Economics, 2 (2016), p. 146 – 161. <http://dx.doi.org/10.1016/j.ruje.2016.06.003>

Předběžný termín obhajoby

2017/18 ZS – PEF (únor 2018)

Vedoucí práce

Ing. Irena Benešová, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomiky

Elektronicky schváleno dne 5. 1. 2017

prof. Ing. Miroslav Svatoš, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 26. 1. 2017

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 13. 03. 2018

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Rusko – klíčový hráč světové ekonomiky" jsem vypracovala samostatně pod vedením Ing. Ireny Benešové, Ph.D. a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne

15.03.2018

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Ing. Ireně Benešové, Ph.D. za cenné rady, věcné připomínky, vstřícnost a odborný dohled při konzultacích a vypracování bakalářské práce.

Rusko – klíčový hráč světové ekonomiky

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá tématem Rusku jako klíčovým hráčem světové ekonomiky. Cílem této práce je zjistit postavení Ruska ve světové ekonomice v současných geopolitických a ekonomických podmínkách. Bude provedena analýza současného stavu hospodářství této země a zhodnoceno postavení Ruska ve světové ekonomice. Jedná se o téma velice aktuální. Rusko je největší země na světě dle plochy, která má obrovské přírodní zdroje, zaujímá jedinečnou geografickou polohu, působí jako most mezi Asií a Evropou a také mezi Východem i Západem. Všechny tyto faktory mají pozitivní vliv na hospodářství Ruska. A proto má i ambici zůstat klíčovým hráčem světového ekonomického pole. Práce je rozdělena na dvě základní části, teoretickou a praktickou. V roce 2017 se tempo růstu světové ekonomiky urychlilo. V této souvislosti se očekává další mírný růst ruské ekonomiky. Dynamika tohoto růstu však zůstává nerovnoměrná. Příznivé vnější podmínky (zvýšená vnější spotřeba a zlepšené směnné relace) zlepšily platební bilanci. Míra nezaměstnanosti se stabilizovala, růst příjmů byl obnoven. Nicméně značná část populace je stále zranitelná.

Klíčová slova:

HDP, inflace, klíčový hráč, makroekonomické ukazatele výkonnosti, nezaměstnanost, obchodní bilance, postavení ve světě, Rusko, světová ekonomika.

Russia is a key player in the world economy

Abstract

The bachelor thesis deals with the topic of Russia as a key player of the world economy. The aim of this thesis is to find out the position of Russia in the world economy in current geopolitical and economic conditions. It will be performed analyzes of the current state of the economy of this country and of the current position of Russia in the world economy. This is a very topical issue. Russia is the largest country in the world, according to an area that has enormous natural resources, occupies a unique geographical location, acts as a bridge between Asia and Europe, and between the East and the West. All of these factors have a positive impact on Russia's economy. That's why he has the ambition to remain a key player in the world's economic field. The thesis is divided into two basic parts, theoretical and practical. In 2017, the pace of world economic growth accelerated. In this context, further moderate growth is expected in the Russian economy. The dynamics of this growth, however, remains uneven. Favorable external conditions (increased external consumption and improved terms of trade) improved balance of payments. Unemployment has stabilized, revenue growth has been restored. However, a significant part of the population is still vulnerable.

Keywords:

GDP, inflation, key player, macroeconomic performance indicators, unemployment, trade balance, world positions, Russia, world economy.

Obsah

1 Úvod.....	12
2 Cíl práce a metodika	13
2.1 Cíl práce	13
2.2 Metodika	13
3 Teoretická východiska	15
3.1 Hrubý domácí produkt	17
3.1.1 Metody výpočtu hrubého domácího produktu:.....	18
3.2 Nezaměstnanost.....	20
3.3 Inflace.....	21
3.4 Obchodní bilance	23
4 Vlastní práce	25
4.1 Globální ekonomická situace	25
4.2 Perspektivy regionální ekonomiky.....	27
4.3 HDP.....	31
4.4 Nezaměstnanost.....	34
4.5 Inflace.....	36
4.6 Obchodní bilance	38
5 Závěr.....	41
6 Seznam použitých zdrojů	43

Seznam obrázků

Obrázek 1 - Magický čtyřúhelník s "ideálními" hodnotami	16
---	----

Seznam tabulek

Tabulka 1 - Seznam největších světových ekonomik podle nominálního HDP v miliardách dolarů (Mezinárodní měnový fond).....	25
Tabulka 2 - Hlavní údaje byly pořízeny na konci 2016 roku z takových internetových je statistika zdrojů, jako CIA a MMF (v miliardách dolarů).....	32
Tabulka 3 - Mira nezaměstnanosti států G20 v %.....	34
Tabulka 4 - Inflace za rok 2016 v %.....	36
Tabulka 5 - Země s kladným (přebytek) obchodního bilancí v miliard. dolarů (IBRD-IDA: The World Bank)	39

Tabulka 6 - Země s negativním (deficit) obchodního bilance v miliard. dolarů (IBRD-IDA: The World Bank)	39
---	----

Seznam grafu

Graf 1 - Perspektivy regionální ekonomiky (samostatné zpracování)	27
Graf 2 - Perspektivy regionální ekonomiky: Východní Asie a Tichomořský region (samostatné zpracování).....	28
Graf 3 - Perspektivy regionální ekonomiky: Evropa a střední Asie (samostatné zpracování)	28
Graf 4 - Perspektivy regionální ekonomiky: Latinská Amerika a Karibský region (samostatné zpracování).....	29
Graf 5 - Perspektivy regionální ekonomiky: Blízký východ a severní Afrika (samostatné zpracování).....	30
Graf 6 - Perspektivy regionální ekonomiky: Jižní Asie (samostatné zpracování).....	30
Graf 7 - Perspektivy regionální ekonomiky: Africké země na jih od Sahary (samostatné zpracování).....	31
Graf 8 - Inflace (Zdroj: Tabulka 4 - samostatné zpracování)	38

Seznam vzorců

Vzorce 1 - Hrubý domácí produkt (reálný)	17
Vzorce 2 - HDP: výdajová metoda	18
Vzorce 3 - HDP: důchodová (příjmová) metoda	19
Vzorce 4 - HDP: produkční metoda	20
Vzorce 5 - Nezaměstnanost	20
Vzorce 6 - Měření inflace metodou CPI	22
Vzorce 7 - Deflátor HDP	23
Vzorce 8 - Obchodní bilance	23

Seznam použitých zkratk

APEC	Ekonomické seskupení Asie a Tichomoří
BRICS	Brazílie, Rusko, Indie, Čína a Jižní Afrika
CDU TEK	Centrální dispečink Ruského palivového a energetického komplexu
CIA	Ústřední zpravodajská služba USA
EU	Evropská unie
G20	skupina největších ekonomik světa (Argentina, Austrálie, Brazílie, Čína, Evropská unie, Francie, Indie, Indonésie, Itálie, Japonsko, Jihoafrická republika, Jižní Korea, Kanada, Mexiko, Německo, Rusko, Saudská Arábie, Spojené království, Spojené státy americké, Turecko)
G7	je skupina největších ekonomik světa (Francie, Itálie, Japonsko, Kanada, Německo, Spojené království, Spojené státy americké)
IOM	Mezinárodní organizace pro migraci
MMF	Mezinárodní měnový fond
MOV	Mezinárodní olympijský výbor
OAS	Organizace amerických států
OBSE	Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
OIC	Organizace islámské spolupráce
OSKB	Organizace Smlouvy o kolektivní bezpečnosti
OSN	Organizace spojených národů
RF	Ruská federace
SNS	Společenství nezávislých států
USA	Spojené státy Americké
WTO	Světová obchodní organizace

1 Úvod

Dnešní svět prochází všeobecnou globální integrací – vytvářením mezinárodních společností a organizací, nadnárodních korporací, rozvíjení spolupráce ve vědě a technice, rostoucí mezinárodní dělbu práce. Tyto procesy jsou obzvláště důležité, protože nyní je docela složité najít alespoň nějaké odvětví, které by bylo nezávislé na jiných odvětvích, zemích. Nyní je svět propojený a vzájemně závislý, jakýkoli otřes má okamžitě vliv na všechny země, a to jasně ukázala globální finanční krize, která začala v roce 2008, objevila se ve Spojených státech, přišla do Evropy, dosáhla do Ruska a zasáhla i ostatní zbytek světa.

Rusko je největší země na světě dle plochy, která má obrovské přírodní zdroje, zaujímá jedinečnou geografickou polohu, působí jako most mezi Asií a Evropou a také mezi Východem i Západem. Všechny tyto faktory mají pozitivní vliv na hospodářství Ruska. Rozsáhlé území Ruska umožňuje rozvíjet mohutnou výrobu; dostupnost přírodních zdrojů umožňuje vyváženou a vyrábět produkci zpracovatelského a vysoce technologického průmyslu; jedinečná zeměpisná poloha mezi rozvinutými zeměmi západní Evropy, rozvíjejícími se asijskými zeměmi umožňuje použití území Ruska pro tranzit asijského zboží do rozvinutých zemí.

Do roku 1992 bylo Rusko v rámci Sovětského svazu centrálně plánovanou ekonomikou, která se poté měla transformovat na ekonomiku tržní. OECD hodnotí ruskou transformaci od té doby jako úspěšnou, ve smyslu růstu životního standardu obyvatel, menší ekonomické nestability a větší ekonomické svobody, v některých oborech dokonce Rusko ukázalo značný technický pokrok (produkuje nejvíc kosmických lodí na světě, je leaderem v jaderné energii a výrobě laserů). Nicméně v porovnání se státy OECD Rusko stále zaostává. (Alexejev a Weber, 2015)

Postupně se mění pozice Ruska na mezinárodní politické scéně, také se mění místo ruské ekonomiky ve světové globální ekonomice, která pokrývá celé světové společenství. Po mnoha letech sociálních a ekonomických otřesů, které Rusko přežilo po rozpadu Sovětského svazu, po určité době "divokého kapitalismu" a krize v roce 1998, se Rusko pustilo na novou cestu rozvoje. (Vasilieva a Vasiliev, 2012)

Rusko je součástí v různých mezinárodních fórech a konferencích (některé z nich se konají na území Ruska), které jsou navrženy tak, aby řešily všeobecně globální problémy. Rusko

je členem mnoha mezinárodních organizací: Organizace spojených národů (OSN), Společenství nezávislých států (SNS), Organizace Smlouvy o kolektivní bezpečnosti (OSKB), Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE), G20, což je skupina největších ekonomik světa, BRICS, což je zkratkovité označení společného hospodářského uskupení Brazílie, Ruska, Indie, Číny a Jižní Afriky, Světová obchodní organizace (WTO) a dalších. Rusko má status pozorovatele v následujících organizacích: Organizace islámské spolupráce (OIC), Mezinárodní organizace pro migraci (IOM), Organizace amerických států (OAS) a dalších. Rusko se už zapojené do světové ekonomiky, ale vládní plány a programy vyžadují ještě větší zapojení národní ekonomiky do globálního systému ekonomických vztahů.

2 Cíl práce a metodika

Předkládaná práce se skládá ze tří na sebe navazujících částí. První část představuje teoretický úvod ekonomických ukazatelů výkonnosti, následující část je analytická a zabývá se postavením Ruska ve světové ekonomice. Poslední závěrečná část představuje syntézu zjištěných výsledků.

2.1 Cíl práce

Cílem této práce je zjistit postavení Ruska ve světové ekonomice v současných geopolitických a ekonomických podmínkách. Provést analýzu současného stavu hospodářství této země a zhodnotit současné postavení Ruska ve světové ekonomice. Předmět výzkumu – stanovení místa ruské ekonomiky a jejích jednotlivých sektorů ve světové ekonomice. Hlavní cíl práce bude naplněn pomocí cílů dílčích:

- definice ukazatelů makroekonomické výkonnosti;
- studium nejperspektivnějších a prioritních zemí podle makroekonomické výkonnosti;
- stanovení stupně zapojení ruské ekonomiky do světové ekonomiky;

2.2 Metodika

Pro naplnění stanoveného cíle použita řada vědeckých metod. Jimi jsou metody analytická, historická, izomorfní deskripce, syntézy a komparační metoda.

Izomorfní deskripce je metodou popisu daného jevu či skutečnosti, jež zařazuje jednotlivé specifické projevy do společných větších významných jednotek (Doctorandus.info [online], 2017). Tato metoda byla použita pro popis teoretické koncepce magického čtyřúhelníku. Cílem izomorfní deskripce je zachycení znaků daného jevu komplexně a postupně je rozdělit do několika menších jednotek, aby bylo možné zachytit hlavní znaky, formy, typy a aspekty podmiňující efektivnost magického čtyřúhelníku a umístit je do určitého časového a prostorového kontextu.

V této části práce se opírá zejména o odbornou literaturu a názory široké vědecké veřejnosti, která se problematikou základních makroekonomických veličin zabývá. Pro další část práce pojednávající o konkrétních případech ekonomického vývoje v historii byla použita metoda historická. Nejdůležitější charakteristikou historické metody je kladení důrazu na studium souvislostí, porozumění daných jevů, a hlavně jejich interpretace a kritika (Hroch a kol., 1985). Popsán ekonomický vývoj v jednotlivých letech v jednotlivých zemích.

Dalšími použitými metodami pak byly metoda systémové analýzy a syntézy, které byly využívány v praktické části práce. Cílem systémové analýzy je pochopení, vysvětlení, zvládnutí, zlepšení a zdokonalení určitého systému. Tato metoda nezkoumá jevy izolovaně, ale snaží se je postihnout v rámci celku a probíhá většinou ve třech na sebe navazujících krocích: definice systému, analýza vlastností systému a konečně návrh za zlepšení či opravu daného systému, popřípadě chování. Tato metoda využita v praktické části práce, kde se zabývá postavením Ruské federace v globální ekonomice. (Synek, Sedláčková, Vávrová, 2002)

Jako poslední byla použita metoda komparační neboli srovnání. Tato metoda zjišťuje shodné a rozdílné aspekty dvou a více předmětů zkoumání a je použita tam, kde lze uvažovat obdobná šetření probíhajících v příbuzných oblastech (lorenc.info [online], 2016).

3 Teoretická východiska

Ekonomika je pojem, který pochází z řečtiny a původně znamenal návod na úspěšné vedení domácnosti, která se stala základním stavebním kamenem celého hospodářského systému. Ekonomickými subjekty jsou vedle domácností především lidé s jejich předvídatelným i nepředvídatelným chováním, menší či větší skupiny lidí, obce, města, nesčetní výrobci a producenti služeb, domácí i nadnárodní či mezinárodní instituce, stát i celá společnost. Přirozeně, že se ekonomika v čase vyvíjela a složitá spleť neustále probíhajících hospodářských procesů měnila svoji podobu. Kdybychom ji měli dnes přesně popsat ve všech zemích za všechna předchozí století, zřejmě bychom to vůbec nedokázali. Jde o proces, který se v každé jednotlivé zemi pod vlivem mnoha různorodých faktorů (velikost národa, tradice, kultura, vyspělost, vzdělanost, poloha země, náboženství atd.) vyvíjel jako zcela jedinečný. (Kvasnička, 2008)

V současné době existují mezinárodní kapitálové trhy, prostředků a pracovní síly. Spolupráce a integrace je nyní se šíří téměř na všechny úrovně ekonomiky, tak od prostředků a kapitálů do pracovní síly. Globální organizace vytvořené pro rozvíjení společných pravidel podnikání a ekonomického rozvoje, držení jediné sociální a ekonomické politiky, řešení globálních problémů. Mezinárodní organizace podporují větší integraci a zapojení ekonomik jednotlivých zemí do světové ekonomiky. (Žídek, 2009)

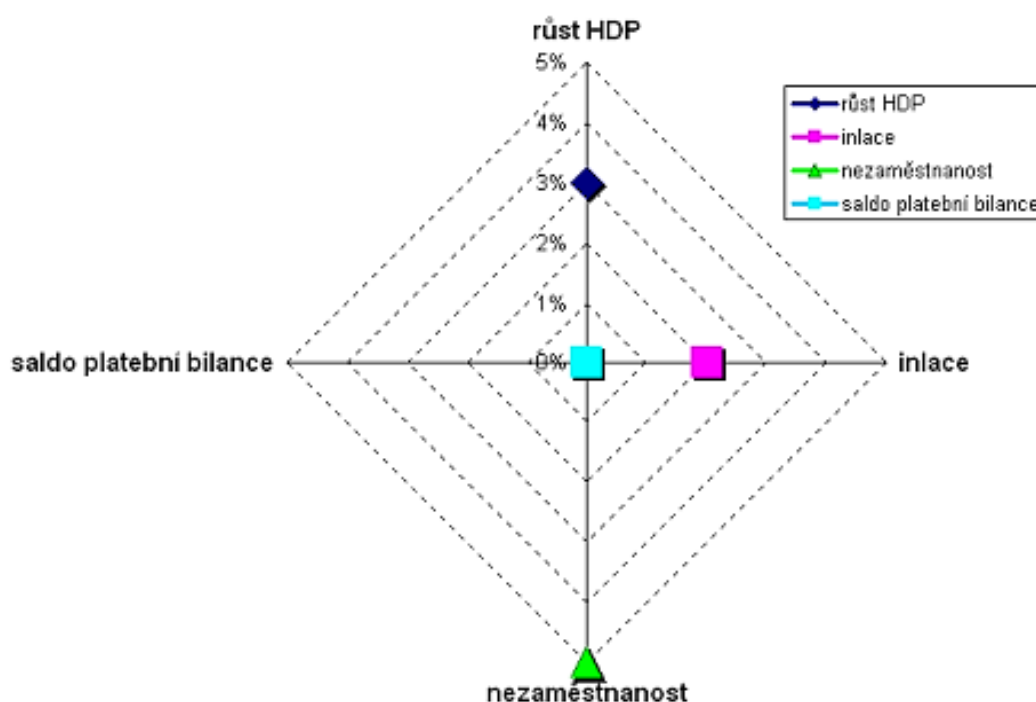
Makroekonomie má svůj nezastupitelný význam zejména pro tvůrce hospodářské politiky a tím pro celou společnost. Makroekonomie dává tvůrcům hospodářské politiky návody, jak se vyhnout vysoké míře inflace, jak zabránit ekonomické recesi, jak odstranit vysokou nezaměstnanost, jakým opatřením podpořit ekonomický růst a s tím úzce související blahobyt společnosti. Makroekonomie však má význam i pro firmy, pro podnikatele, ale také pro běžného spotřebitele. Vládní opatření v oblasti makroekonomie (např. zvýšení vládních nákupů statků a služeb za účelem odstranění nezaměstnanosti) bude mít dopady na odbyt firem. Změna úrokových sazeb centrální bankou má dopady na investiční aktivitu firem na rozhodování o úsporách (a tím i o spotřebě) spotřebitelů atd. (VŠEM, 2015)

Makroekonomická výkonnost je hodnocena čtyřmi ukazateli:

- Výkonnostní ukazatelé (HDP)
- Nezaměstnanost

- Inflace
- Obchodní bilance

Magický čtyřúhelník (Obrázek 1) znázorňuje vyjádření vztahu základních cílů hospodářské politiky státu graficky formou, kde jednotlivé vrcholy představují jednotlivé dílčí cíle hospodářské politiky.

Obrázek 1 - Magický čtyřúhelník s "ideálními" hodnotami (Zdroj: Gymnázium Milevsko [online],2014)

Velikost magického mnohoúhelníku pak ukazuje úspěšnost hospodářské politiky státu. "Magičnost" cílů je však v tom, že jsou vzájemně provázané, takže úsilí dosáhnout některého jednotlivého cíle naráží na problémy při plnění ostatních cílů. (Školník, 2014)

Například:

- Jestli ekonomicky růst je ve fázi konjunktury – klesá nezaměstnanost, avšak potřeba využívání výrobních faktorů vede k růstu inflaci,
- Při minimalizaci nezaměstnanosti omezujeme možnosti extenzivního růstu, to znamená, že omezena možnost vytvářet nová pracovní místa,

- Jestli centrální banka bude snažit o snižování inflace zvýšením úrokových sazeb, přestanou firmy investovat (nebudou brát úvěry), sníží se výroba, začne klesat růst HDP a poroste nezaměstnanost,
- Jestli centrální banka provádí proexportní politiku, sníží kurz měny, aby umožnila vývozcům být více konkurenceschopní, tím ovšem poroste cena zboží z dovozu, začne se zvyšovat inflace a firmy odkázané na dovoz surovin ze zahraničí začnou omezovat výrobu, a to bude mít negativní vliv na zaměstnanost. (Čechová, 2013)

3.1 Hrubý domácí produkt

HDP (hrubý domácí produkt) je celková peněžní hodnota statků a služeb vytvořená za dané období na určitém území. Tento ukazatel se používá v makroekonomii pro určování výkonnosti ekonomiky států (Česky statistický úřad [online], 2017)

Existuje nominální a reálný HDP:

- Nominální HDP – hodnota všech finálních výrobků a služeb v regionu nebo státu, vyjádřená v současných (běžných) tržních cenách. Výsledkem je, že nominální HDP závisí na indexu změn cen v národním hospodářství. Nominální HDP roste při inflaci v důsledku růstu cen zboží a služeb. Naopak, klesá při deflaci v důsledku poklesu cen. To znamená, že při míře inflace 5 %, s konstantní úrovní výroby zboží, dojde k růstu HDP taky ve výši 5 %.
- Reálný HDP eliminuje cenové změny – je produktem výroby, měřeno v konstantních (základních) tržních cenách. Za každou konstantní tržní cenu lze používat libovolné ceny z minulých let (například ceny toho období, které stanovíme jako výchozí, základní období). Reálný HDP zobrazuje reálný růst (pokles) zboží a služeb. HDP očištěné od inflačních vlivů. Reálný HDP se získá dělením nominálního HDP na cenový index. (Jurečka, 2013)

$$GDP_{real} = \frac{GDP_{nominal}}{Z_{index}} \quad (1)$$

kde:

- $GDP_{nominal}$ – nominální HDP,
- GDP_{real} – reálný HDP,
- Z_{index} – cenový index.

3.1.1 Metody výpočtu hrubého domácího produktu:

Pro měření hrubého domácího produktu jsou k dispozici 3 metody:

- výdajová metoda,
- důchodová (příjmová) metoda,
- produkční metoda.

Výdajová metoda. Měříme jej tak, že sečteme výdaje jednotlivých sektorů na nákup finálních výrobků a služeb. Sečtením výdajů domácností, podniků, vlády a zahraničních subjektů na nákup výrobků a služeb vyprodukovaných v dané zemi v daném roce získáme údaj o hodnotě celkového HDP. Podívejme se na jednotlivé složky celkových výdajů, jejichž strukturu vyjadřujeme formulí:

$$HDP = C + I + G + NX \quad (2)$$

kde:

- **C** jsou **spotřební výdaje** – domácnosti nakupují předměty krátkodobé spotřeby (např. potraviny) a služby (např. zdravotní, vzdělávací), předměty dlouhodobé spotřeby (jejich „životnost“ je delší než jeden rok – (např. nábytek, automobily atd.),
- **I** jsou **investiční výdaje** – investice soukromých podniků a firem. Tyto investice se dělí na dva komponenty: fixní investice a investice v podobě zásob. Fixní investice jsou náklady na nákup budov, strojů a zařízení, to znamená na nákup kapitálových statků firmami. Investicemi v podobě zásob rozumíme změny ve stavu zásob surovin, rozpracovaných výrobků a hotové produkce,
- **G** jsou **výdaje vlády** na nákup výrobků a služeb – souhrnné finanční prostředky vynaložené vládou daného státu na různé účely (bezpečnost, obrana, zdravotnictví, vzdělání apod.),
- **NX** je **čistý export** (rozdíl mezi exportem **X** a importem **M**, tzn. **X–M**). Čistý export v závislosti na vztahu hodnoty celkového exportu a importu může být kladný nebo záporný. Je-li hodnota vývozu výrobků a služeb nižší než hodnota jejich dovozu, NX má zápornou hodnotu, která HDP snižuje. Nebo když hodnota vývozu výrobků a služeb je vyšší než hodnota jejich dovozu, dochází ke zvýšení HDP. (Jurečka, 2013)

Důchodová metoda. Při použití důchodové metody vypočtu HDP počítáme důchod (příjmy) ekonomických subjektů, které plynou za poskytnutí služeb výrobních faktorů, jsou-li tyto subjekty k produkci výrobků a služeb nezbytné.

$$HDP = w + r + i + z + a + n - s \quad (3)$$

kde:

- **w** jsou **mzdy a platy** – hrubé mzdy a další náklady firem na práci, včetně příspěvků na zdravotní a sociální pojištění, které platí firmy svým zaměstnancům,
- **r** jsou **renty** – dodatečné příjmy získané podnikatelem z přebytku určitého zisku za vynaloženou práci a kapitál. Například: důchody plynoucí domácnostem z vlastnictví půdy a nemovitostí,
- **i** jsou **čisté úroky** – rozdíl mezi úroky, které získají a zaplatí jiným subjektům domácnosti a vláda,
- **z** jsou **zisky firem** – hrubý zisk firem (rozdíl mezi výnosy a náklady), který se člení na dividendy akcionářů, nerozdělené zisky a daň ze zisku,
- **a** je **amortizace** – postupné snižování hodnoty pracovních prostředků vyjadřující jejich opotřebování při výrobě a provozu,
- **n** jsou **nepřímé daně** – tady není možné dopředu jednoznačně určit daňového poplatníka, tedy osobu, která bude v konečné fázi daň platit. Definována může být pouze osoba, která konkrétní nepřímou daň odvádí státu, tedy plátce daně. Například: spotřební daň, daň z přidané hodnoty, daň z elektřiny, ze zemního plynu a z pevných paliv atd.,
- **s** je **subvence** – systematická hmotná podpora nebo výpomoc z veřejných prostředků s přesným účelem použití. Subvencemi stát podporuje nějaký obor činnosti (sport, kulturu, zemědělství), postiženou oblast, sociálně slabou vrstvu a podobně. (Brčák, Stará, Svoboda, 2016)

Produkční (výrobní) metoda. Metoda založená na součtu přidaných hodnot. Přidaná hodnota je rozdíl mezi hodnotou vyrobených produktů a náklady na materiál, polotovary a energii, které se vynaloží při výrobě těchto produktů. HDP se podle této metody počítá jako součet hrubé přidané hodnoty jednotlivých institucionálních sektorů nebo odvětví a čistých daní na produkty (které nejsou rozvrženy do sektorů a odvětví). Vzhledem

k tomu, že produkce se oceňuje v základních cenách a užití v kupních cenách, je strana zdrojů za národní hospodářství celkem doplněna o daně snížené o dotace na výrobky.

$$\mathbf{HDP = suma\ přidanych\ hodnot\ všech\ výrobců} \quad (4)$$

Z ekonomického hlediska není produkce statku ukončena, dokud se produkt nedostane ke spotřebiteli. Proto přidanou hodnotu zjišťujeme tak, že od příjmu z prodeje daného produktu odečteme náklady na zakoupení vstupů (surovin, materiálů, paliv, polotovarů, služeb) nezbytných k výrobě tohoto produktu. Sečteme-li hodnoty přidané všemi firmami v ekonomice, dostaneme hodnotu všech finálních produktů, tzn. hodnotu hrubého domácího produktu. (Jurečka, 2013)

3.2 Nezaměstnanost

Nezaměstnanost je podle ekonomické teorie situace, ve které část aktivní a schopné populace registrované na burze práce, hledající práci, a nemají reálnou příležitost získat zaměstnání v souladu s jejich vzděláním, profilem a pracovními dovednostmi. Za nezaměstnaného se považuje člověk starší 15 let, který aktivně hledá novou pracovní příležitost a je připraven k nástupu do 14 dnů. (Borisov, 2007)

$$\mathbf{u = \frac{U}{L} \quad nebo \quad u = \frac{U}{E + U}} \quad (5)$$

kde:

- **u** je **míra nezaměstnanosti** (v praxi se často uvádí v procentech, tedy hodnota $u \cdot 100 \%$),
- **U** je počet lidí bez práce, za **nezaměstnané** se podle mezinárodně srovnatelné metodiky považují všechny osoby patnáctileté a starší, obvykle bydlící na sledovaném území, které v průběhu referenčního týdne souběžně splňovaly 3 podmínky ILO: nebyly zaměstnané; byly připraveny k nástupu do práce, tj., během referenčního období byly k dispozici okamžitě nebo nejpozději do 14 dnů pro výkon placeného zaměstnání nebo sebe zaměstnání; v průběhu posledních 4 týdnů hledaly aktivně práci (prostřednictvím úřadu práce nebo soukromě zprostředkovatelny práce, přímo v podnicích, využíváním inzerce, podnikáním

kroků pro založení vlastní firmy, podáním žádosti o pracovní povolení a licence nebo jiným způsobem),

- **E** je počet zaměstnaných lidí, za **zaměstnané** se považují všechny osoby patnáctileté a starší, obvykle bydlící na sledovaném území, které v průběhu referenčního týdne pracovaly alespoň 1 hodinu za mzdu, plat nebo jinou odměnu, nebo sice nebyly v práci, ale měly formální vztah k zaměstnání,
- **L** je celkový počet pracovních sil ($L = E + U$)

V České republice jsou dva ukazatele míry nezaměstnanosti – obecná a registrovaná. Obecná míra nezaměstnanosti se vypočítá na základě výběrového šetření pracovních sil a zjišťuje se Českým statistickým úřadem. Registrovaná míra nezaměstnanosti je vypočítána Ministerstvem práce a sociálních věcí. Registrovaná míra nezaměstnanosti se vypočítá na základě údajů úřadů práce. (ČSÚ, 2016)

3.3 Inlace

Inlace je ekonomický jev, který označuje znehodnocení peněz způsobené převýšením částky peněz v oběhu nad jejich komoditním pokrytím. Inlace se projevuje růstem cen zboží, růstem neuspokojené poptávky apod. (Hindls, Holman a Hronová, 2003)

Jde o oslabení kupní síly (reálné hodnoty) dané měny vůči zboží a službám, které kupuje spotřebitel. To znamená, že je-li v ekonomice přítomna inflace spotřebitelských cen, pak na nákup téhož koše zboží a služeb spotřebitel potřebuje více měnových jednotek dané země.

V praxi se inflace měří indexem spotřebitelských cen (CPI). V ČR inflaci měří Český statistický úřad, na jehož internetových stránkách lze nalézt podrobnosti o jejím měření. Pokles procentního přírůstku cenové hladiny je označován jako deflace, pokud v ekonomice většina cen delší dobu klesá, hovoříme o deflaci. (ČSÚ [online], 2016)

Stupně inflace dle závažnosti:

- Mírná inflace – cenová hladina roste pomalu. Ceny jsou relativně stabilní, lidé důvěřují penězům. Míra inflace je do 10 %,
- Pádívá inflace – ceny rostou dvou či trojcifernými tempy (20, 100 atd. %).
- Hyperinflace – extrémní případ. Tempo růstu cen je obrovské.

Měření inflace

Míru inflace lze poté vyjádřit jako tempo růstu **CPI**:

- vycházíme z fixního tržního koše spotřebního zboží (ten se skládá z řady položek výrobků a služeb, které jsou typické pro spotřebu obyvatelstva),
- cenová hladina je v tomto indexu vyjádřena jako průměrná úroveň cen koše spotřebních výrobků a služeb, spotřebovávaných průměrnou domácností,
- každý reprezentant má v uvedeném koši svou váhu, která je určena jeho podílem výdajů na daný statek (pracuje s fixními vahami podle podílu na celkových výdajích),
- jsou zde problémy, že časem se faktické výdaje domácností odchylní od vah použitých v indexu – může dojít ke skryté inflaci.

$$CPI = I_L = \frac{\sum(Q_i^0 * P_i^t)}{\sum(Q_i^0 * P_i^0)} \quad (6)$$

kde:

- Q_i^0 – vybraný výrobek,
- P_i^t – ceny v běžném roce,
- P_i^0 – ceny ve výchozím roce.

Míru inflace lze poté počítat jako index cen výrobců **PPI**:

- počítá se obdobně jako CPI, pracuje stejně jako CPI s fixními vahami, a to podle struktury tržeb,
- měří ceny na prvním stupni výroby => tzn., že se tržní koš skládá zejména z položek výrobků prodávaných ve velkoobchodu,
- bývá specifikován pro různá odvětví a obory, jako např. index cen průmyslových výrobců, zemědělských výrobců atd.,
- všeobecně se má za to, že vývoj PPI signalizuje nadcházející změny v CPI.

Deflátor HDP. Košem jsou v tomto případě všechny statky obsažené v daném ukazateli produktu. Deflátor zjistíme jako podíl nominálního a reálného produktu (Ekonomie otázky [online], 2016)²¹

$$Deflator = \frac{GDP_{nominal}}{GDP_{real}} \quad (7)$$

kde:

- $GDP_{nominal}$ – nominální HDP,
- GDP_{real} – reální HDP.

3.4 Obchodní bilance

Obchodní bilance je rozdíl mezi vývozem a dovozem zboží mezi domácí ekonomikou a zahraničím. Obchodní bilance je jednou z největších položek platební bilance dané země, které poskytuje cenné poznatky o vývoji ekonomiky a vytváří silný tlak na hodnotu měny. (FXstreet.cz [online], 2016)

Obchodní bilance může být aktivní a pasivní. Když je obchodní bilance aktivní (kladné saldo = větší vývoz), znamená to, že export je vyšší než import. Naopak obchodní bilance je pasivní (záporné saldo = větší dovoz), když import převažuje nad exportem. Vývoz a dovoz jsou součástí zahraniční ekonomické aktivity, která je naopak nedílnou součástí mezinárodní ekonomické aktivity.

$$X = E_x - I_m \quad (8)$$

kde:

- X – obchodní bilance,
- E_x – export,
- I_m – import.

S pojmem obchodní bilance se často setkáváme v médiích, protože je oblíbeným ukazatelem výkonnosti ekonomiky v mezinárodním obchodě. Obchodování se zahraničím však lépe postihuje samotný běžný účet, protože kromě pohybu zboží zahrnuje i pohyb

služeb (bilance služeb), čisté investice a transfery. Objevují se též pojmy aktivní obchodní bilance (někdy též kladná obchodní bilance), která indikuje vyšší export oproti importu, a negativní obchodní bilance (řidčeji pasívní obchodní bilance), která značí, že předmětná země více dováží, než vyváží. Tento převis se též nazývá saldo obchodní bilance.

4 Vlastní práce

Seznam největších světových ekonomik podle různých finančních organizací (Tabulka 1) v současné době zahrnuje Spojené státy, Čínu, Japonsko, Německo (považované za nejsilnější z hlediska hospodářské výkonnosti v Evropě), Spojené království Velké Británie a Severního Irska, Francie a Indie, Itálie, Brazílie, Kanada a Korea, kde Rusko na 12. místě.

Tabulka 1 - Seznam největších světových ekonomik podle nominálního HDP v miliardách dolarů (Zdroj: Mezinárodní měnový fond – samostatné zpracování)

№	Stát	2017
1	Spojené státy americké	18569
2	Čína	11218
3	Japonsko	4939
4	Německo	3467
5	Velká Británie	2629
6	Francie	2463
7	Indie	2256
8	Itálie	1851
9	Brazílie	1799
10	Kanada	1529
11	Korea	1411
12	Rusko	1281

4.1 Globální ekonomická situace

Podle zprávy organizace Světové banky "Globální ekonomické vyhlídky" (Graf 1), celková míra ekonomického růstu v roce 2018 by mohla dosáhnout 3,1 % díky dalšímu oživení investic, růstu průmyslu a obchodu a stabilizaci cen komodit, což je příznivé pro rozvoj zemí vyvážejících komodity.

Současné oslabení ekonomik většiny největších zemí s rozvíjejícím se trhem je faktorem, který ohrožuje dosažení cílů snížení chudoby a zlepšení úrovně životních podmínek, protože tyto země učinily významný příspěvek ke globálnímu ekonomickému růstu v posledním desetiletí. Zpráva obsahuje varování, že druhotné efekty ekonomické situace v největších zemích s formujícím trhem budou mít tlumivý účinek na hospodářský růst v rozvíjejících se zemích a ohrozí těžce vydané úspěchy ve snižování chudoby.

Očekává se, že v rozvinutých zemích se míra hospodářského růstu v roce 2018 mírně sníží – na 2,2 %, a to v podmínkách postupného pokrmového snižování programu finančních pobídek. Měnil se také růst investic, kdy docházelo k jejich stabilizaci. Předpokládá se, že v rozvíjejících se ekonomikách a v rozvojových zemích se hospodářský růst v roce 2018 zvýší na 4,5 %, neboť podnikatelská činnost se v zemích vyvážejících komodity i nadále zotavuje.

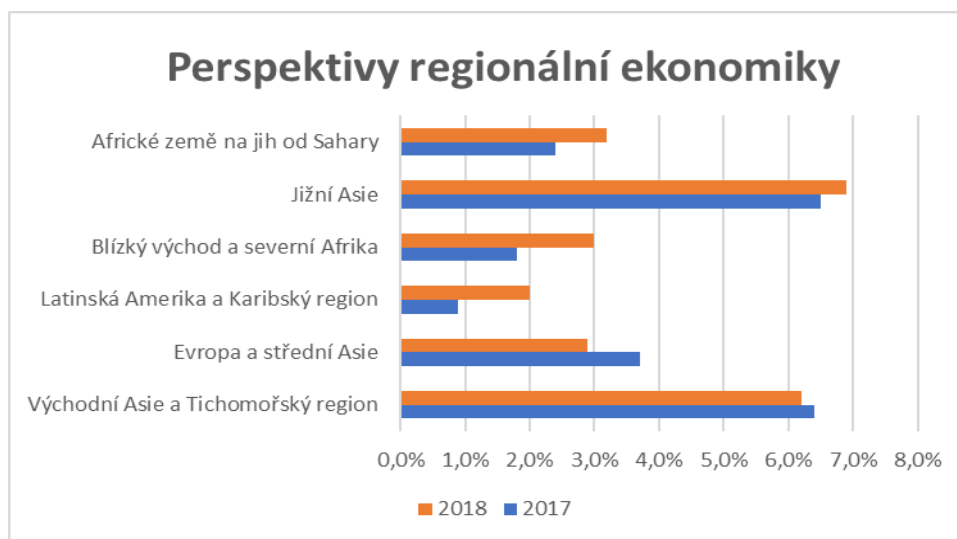
"Obrovské oživení světového hospodářského růstu je povzbudivé, ale teď není čas na uspokojení. Existuje vynikající příležitost pro investice do lidského a fyzického kapitálu. Pokud se politici na celém světě soustředí na tyto nejvážnější investice, budou schopny zvýšit produktivitu svých ekonomik, prudce zvýšit podíl ekonomicky aktivního obyvatelstva a přiblížit se k dosažení cílů vymýcení extrémní chudoby a urychlení zvyšování blahobytu." (Kim, 2017)

Riziko zhoršení ukazatelů zůstává stále významné. Náhlé zpřísnění podmínek financování v celosvětovém měřítku by mohlo ohrozit expanzi ekonomiky. Ztuhnutí obchodních omezení a rostoucí geopolitické napětí mohou podkopat důvěru a hospodářskou činnost. Na druhou stranu v některých velkých zemích lze pozorovat vyšší míry hospodářského růstu, a to poskytne další impuls pro oživení světové ekonomiky.

"Vzhledem k tomu, že nezaměstnanost se vrací do předkrizové úrovně a ekonomická situace se zlepšuje jak v rozvinutých, tak v rozvojových zemích, politici budou muset najít nové způsoby, jak stabilizovat růst světové ekonomiky. Zvláště proto, že tlak se opírá o stárnoucí potenciál obyvatelstva, roste potřeba naléhavých reforem zaměřených na zvýšení produktivity." (Kose, 2017)

Kromě studie procesů, probíhajících na celosvětové a regionální úrovni, je pozornost věnovaná Světovému ekonomickému výhledu na leden 2018, a zaměřuje se na vyhlídky potenciálního růstu v každém ze šesti světových regionů. Platí zde poučení o prudkém

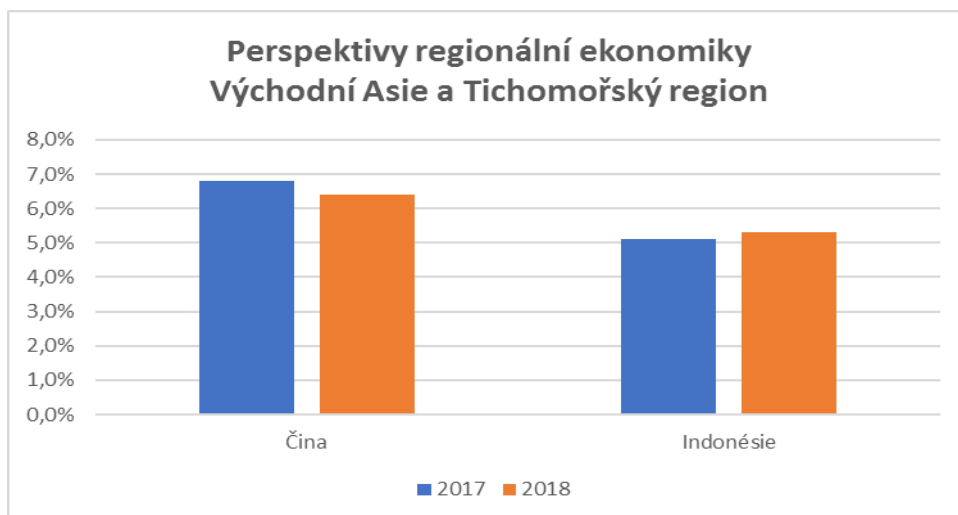
poklesu cen ropy v letech 2014-2016 a vztah mezi zvyšování úrovně odborné kvalifikace a vzdělávání a snížení míry nerovnosti na rozvíjejících se trzích a rozvojových zemích.

Graf 1 - Perspektivy regionální ekonomiky (samostatné zpracování)

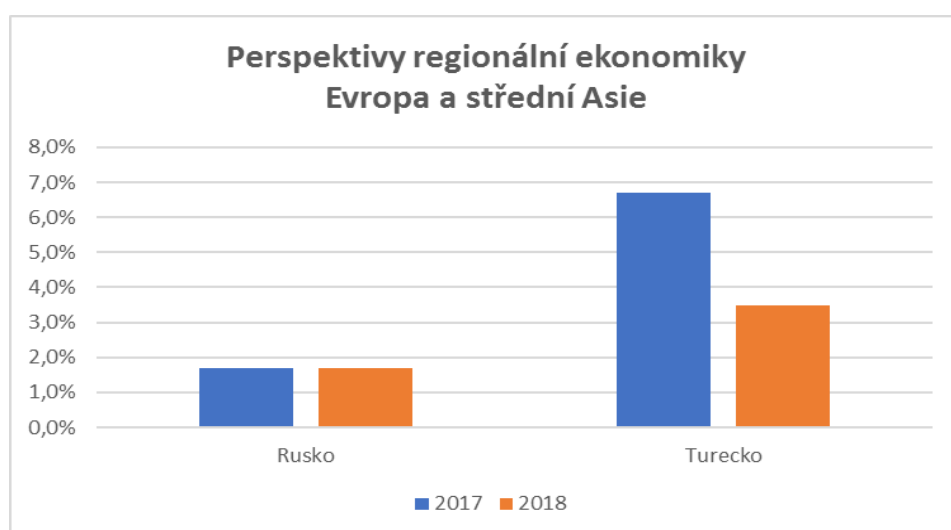
4.2 Perspektivy regionální ekonomiky

Východní Asie a Tichomořský region: Podle prognóz se růst ekonomiky regionu v roce 2018 zpomalí na 6,2 % oproti odhadovanému ukazateli 2017, což je 6,4 %. Zpomalení hospodářského růstu v Číně bude ze strukturálních důvodů kompenzováno mírným cyklickým růstem ukazatelů ve zbytku regionu. Rizika, která mají perspektivu růstu, se zdají vyváženější. Rychlejší růst vyspělých ekonomik ve srovnání s očekávaným růstem může v regionu poskytnout vyšší tempo růstu než v prognóze. Na druhé straně zhoršování geopolitického napětí, zvýšený protekcionismus ve světě, neočekávaně prudké zpřísnění globálních podmínek financování a rychlejší než očekávané poklesy ekonomik největších zemí, včetně Číny, představují riziko zhoršení situace v regionu. Očekává se, že tempo růstu čínské ekonomiky klesne ze 6,8 % v roce 2017 na 6,4 % v roce 2018. Předpokládá se, že Indonésie zvýší svůj růst z 5,1 % v roce 2017 na 5,3 % v roce 2018 (Graf 2).

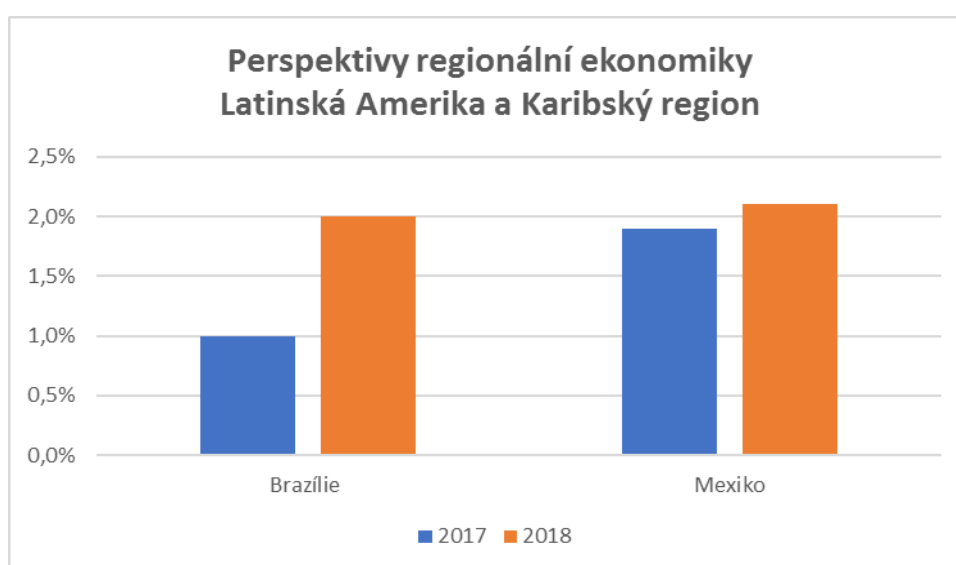
Graf 2 - Perspektivy regionální ekonomiky: Východní Asie a Tichomořský region (samostatné zpracování)

Evropa a střední Asie: Odhaduje se, že míra ekonomického růstu v regionu klesne z 3,7 % v roce 2017 na 2,9 % v roce 2018. Očekává se, že hospodářské oživení na východě regionu bude pokračovat, přičemž hlavním přínosem budou země, které jsou vývozci surovin a protiváhou bude postupné zpomalení růstu v západní části regionu kvůli poklesu podnikatelské činnosti v eurozóně. Zvýšená politická nejistota a obnovení poklesu cen ropy představují riziko zpomalení hospodářského růstu ve srovnání s prognózou. Tempo růstu ruské ekonomiky by mělo být v roce 2018 kolem 1,7 % a nebude se lišit od odhadu na rok 2017. V Turecku se předpokládá pokles tempa růstu ze 6,7 % v uplynulém roce na 3,5 % v běžném roce (Graf 3).

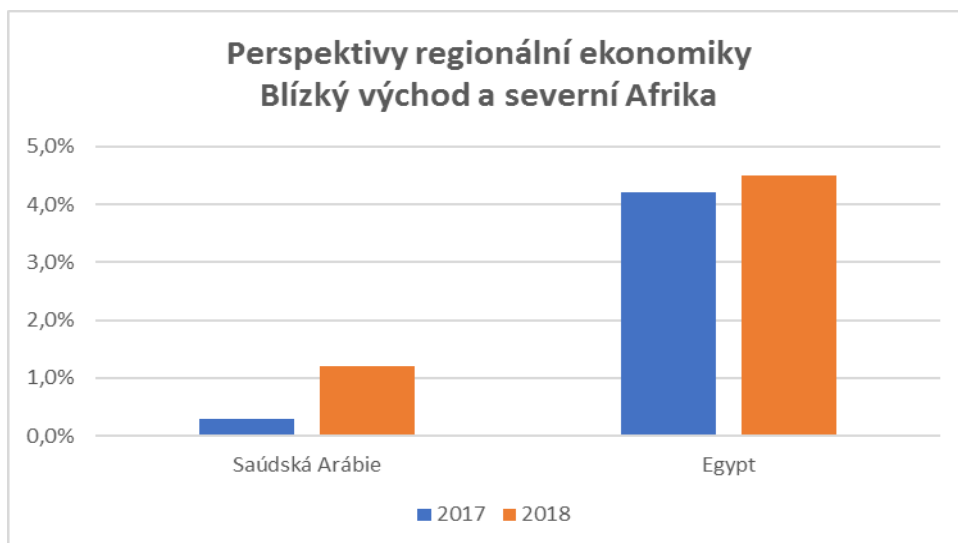
Graf 3 - Perspektivy regionální ekonomiky: Evropa a střední Asie (samostatné zpracování)

Latinská Amerika a Karibský region: Podle prognóz růst ekonomiky regionu, odhadovaný na 0,9 % v roce 2017, se v roce 2018 zvýší na 2 %. Očekává se, že impulsy pro hospodářský růst povedou k nárůstu počtu obyvatel a investičních výdajů, zejména v zemích, které exportují suroviny. Faktory, které zpomalují růst, mohou být zvýšená politická nestabilita, přírodní katastrofy, zvýšený obchodní protekcionismus ve Spojených státech a další zhoršení fiskální situace v zemích regionu. Zvýšení brazilského hospodářství, které v roce 2017 dosáhlo zhruba 1 %, by se v roce 2018 mělo zrychlit na 2 %. V Mexiku se v letošním roce očekává ekonomický růst 2,1 % oproti loňskému odhadu 1,9 % (Graf 4).

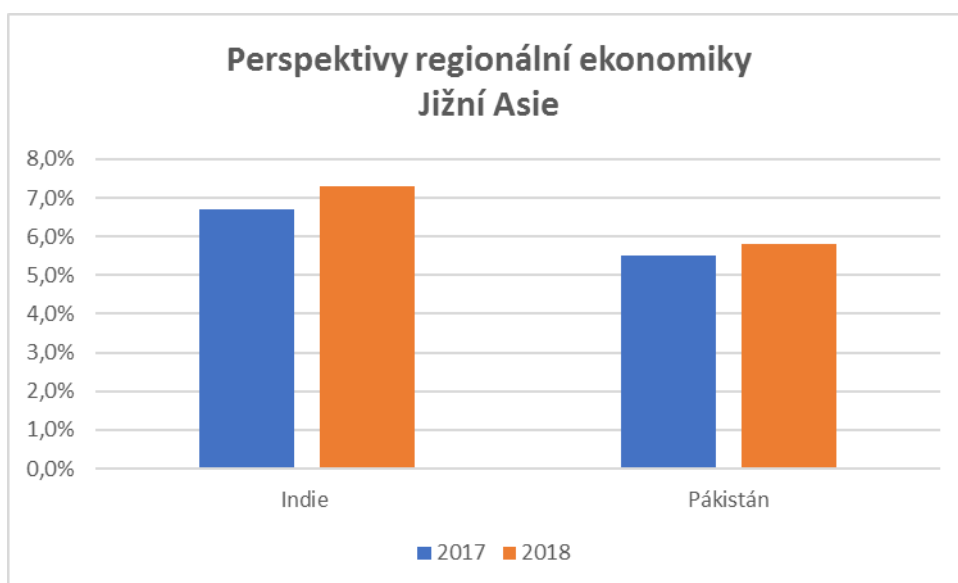
Graf 4 - Perspektivy regionální ekonomiky: Latinská Amerika a Karibský region (samostatné zpracování)

Blízký východ a severní Afrika: V roce 2018 se očekává výrazné zrychlení hospodářského růstu regionu – až o 3 % oproti 1,8 % v roce 2017. Reformní proces v některých zemích regionu by měl nabýt dynamiky, v podmínkách stabilizace cen ropy by se měly omezit rozpočtové omezení a aktivace cestovního ruchu by měla podporovat růst ekonomik zemí, které nejsou závislé na vývozu ropy. Zpomalení hospodářského růstu může být pokračováním geopolitických konfliktů a nízkých cen ropy. V Saúdské Arábii se předpokládá, že se hospodářský růst zrychlí z 0,3 % v roce 2017 na 1,2 % v roce 2018 a v Egyptské arabské republice z 4,2 % v uplynulém roce na 4,5 % v roce 2018 (Graf 5).

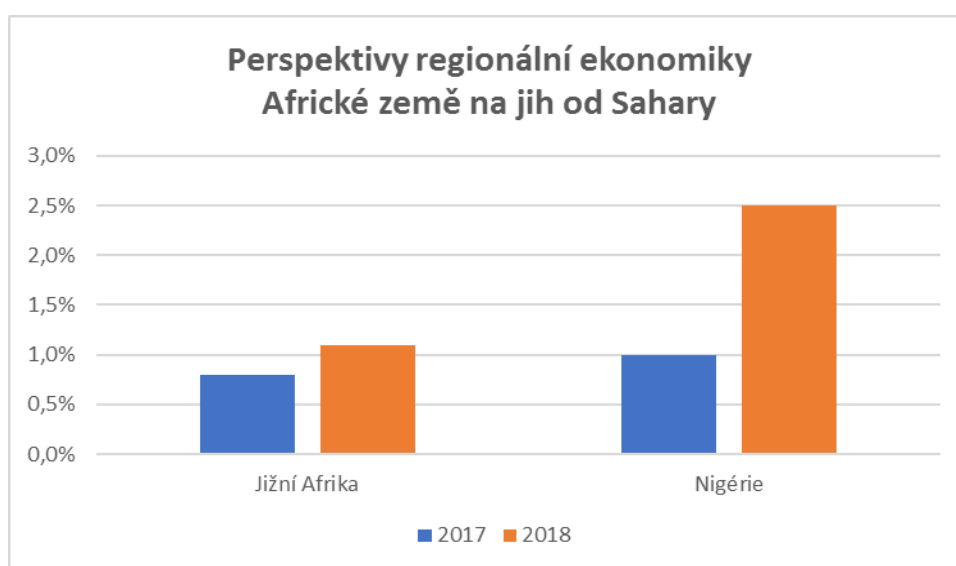
Graf 5 - Perspektivy regionální ekonomiky: Blízký východ a severní Afrika (samostatné zpracování)

Jižní Asie: Region předpokládá, že urychlí hospodářský růst z odhadovaných 6,5 % v roce 2017 na 6,9 % v roce 2018. Očekává se, že úroveň spotřeby zůstane vysoká, vývoz se zotaví a investiční proces se oživí díky politickým reformám a modernizaci infrastruktury. Faktory, které zpomalují růst, mohou být selhání při provádění reform, přírodní katastrofy a také zvýšená volatilita na globálních finančních trzích. V Indii se předpokládá ekonomický růst na 7,3 % oproti 6,7 % v roce 2017. V Pákistánu se ve fiskálním roce 2018, který začíná 1. července, očekává ekonomický růst o 5,8 % oproti 5,5 % v roce 2017 (Graf 6).

Graf 6 - Perspektivy regionální ekonomiky: Jižní Asie (samostatné zpracování)

Africké země na jih od Sahary: Očekává se, že tempo růstu ekonomiky regionu se zvýší z 2,4 % v roce 2017 na 3,2 % v roce 2018. Příležitosti pro urychlení hospodářského růstu budou záviset na stabilizaci cen komodit a na pokroku v reformách. Zpomalení růstu může vést k poklesu cen surovin, prudkému nárůstu úrokových sazeb na světové úrovni ve srovnání s prognózami, a nedostatečnému úsilí o zlepšení dynamiky dluhu. Očekává se (Graf 7), že ekonomický růst Jihoafrické republiky mírně vzroste z 0,8 % v roce 2017 na 1,1 % v roce 2018. V Nigérii se očekává, že ekonomický růst zrychlí z 1 % v příštím roce na 2,5 % v běžném roce. (Worldbank [online], 2017)

Graf 7 - Perspektivy regionální ekonomiky: Africké země na jih od Sahary (samostatné zpracování)

4.3 HDP

Hodnota hrubého domácího produktu (HDP) je jedním z nejdůležitějších ekonomických ukazatelů pro každou zemi. Nejčastěji ho odborníci predikují pro největší ekonomiky světa. Ale vzhledem k tomu, že každá národní ekonomika má své vlastní jedinečné rysy, je prakticky nemožné porovnat hodnoty HDP ve své čisté podobě. Nejčastěji při sestavování mezinárodních ratingů se používá HDP, počítané podle parity kupní síly (PPP) - v tomto případě se zohledňuje úroveň cen v zemi a kupní síla národní měny. V hodnocení zemí, pokud jde o HDP, vypočítané s přihlédnutím k PPP, Rusko silně zaostává od největších ekonomik na světě (49 místo ze 187).

Při využívání jiných způsobů měření HDP Rusko tak silně nezaostává za ostatními hráči světové ekonomiky. Podle Mezinárodního měnového fondu (MMF) a podle Světové banky

se Rusko v roce 2016 umístilo na šestém místě. Mezinárodní měnový fond zároveň odhadoval HDP země na konci roku 2016 na 3,7 miliardy dolarů a Světová banka na 3,6 miliardy dolarů. Nicméně v obou statistikách od roku 2013 byl pro Rusko nejúspěšnější rok 2014, kdy dosáhl HDP země maximálních výsledků.

Na vrcholu největších ekonomik podle údajů roku 2017 (viz Tabulka 2) jsou: Spojené státy (18 miliardy dolarů), Čínská lidová republika (11,2 miliardy dolarů), a Japonsko (4,3 miliardy dolarů), Německo (3,3 miliardy dolarů). Británie a Francie mají lepší výsledky než Ruská federace a zaujímají pátou a šestou pozici v rámci ratingů. Rusko je na dvanáctém místě.

Tabulka 2 - Hlavní údaje byly pořízeny na konci 2016 roku z takových internetových zdrojů, jako CIA a MMF (v miliardách dolarů)

№	Stát	2016	2017
1	Spojené státy americké	18037	18569
2	Čína	11226	11218
3	Japonsko	4382	4939
4	Německo	3365	3467
5	Spojené království	2863	2629
6	Francie	2420	2463
7	Indie	2088	2256
8	Itálie	1826	1851
9	Brazílie	1801	1799
10	Kanada	1553	1529
11	Jižní Korea	1383	1411
12	Rusko	1366	1281
13	Austrálie	1230	1259
14	Španělsko	1194	1233
15	Mexiko	1151	1046

№	Stát	2016	2017
16	Indonésie	861	932
17	Turecko	859	857
18	Nizozemsko	751	771
19	Švýcarsko	671	660
20	Saúdská Arábie	652	640

HDP však nemá vždy přímý vliv na životní úroveň v zemi. Na jaře roku 2016 sestavil Global Finance Magazine seznam 25 nejbohatších zemí světa na základě údajů Mezinárodního měnového fondu a Světové banky. USA získaly deváté místo, Německo – osmnácte, Francie – poslední, dvacáté páté místo. Čína, která již byla považována za jednu z nejsilnějších ekonomik na světě, se do seznamu nedostala.

Indikátor HDP se také používá k porovnání vnějšího veřejného dluhu v různých zemích. Pro nejobjektivnější srovnání se nejčastěji se nepoužívá výše samotného veřejného dluhu, nýbrž o procentní podíl státního dluhu na celkovém HDP země.

Rusko je zároveň zemí s nejmenším vnějším veřejným dluhem. Takže v roce 2016, podle MMF (Mezinárodní měnový fond), bylo Rusko na 171. pozici ratingu, který zahrnoval 186 zemí.

Celková výše státního dluhu Ruské federace byla odhadována na 17 %. Japonsko, člen „Group of Seven“ (G7) v čele tohoto ratingu s postavou s 248 % (mezi třemi nejhoršími zeměmi je také zahrnuto Řecko - 178,4 %, a Libanon - 139,1 %), Spojené státy na 12. místě s indexem 105,8 %, Německo - 44. místě s indexem 71 %.

V roce 2017, rovněž v souladu s MMF (Mezinárodní měnový fond), byl největší veřejný dluh stále v Japonsku, má první místo žebříčku, národní dluh USA vzrostl – země se dostala z dvanáctého na deváté místo. Německo tabulka zařadila na 51. místo, zlepšilo svou pozici o sedm bodů. Ruská Federace veřejný dluh rovněž zvýšila na 18 %, ale země stále zůstala v první dvacítky zemí s nejnižším zahraničním dluhem, a dokonce i zlepšila svoji pozici, klesla ze 171. na 173. místo.

Během tohoto období se mezinárodní rezervy (zlaté a devizové rezervy) Ruska nacházejí v řadě vedoucích zemí. Podle MMF v roce 2016 byly ruské mezinárodní rezervy oceněny na 385 miliard dolarů a země sama zaujímá šestou pozici v žebříčku. Mezi pět nejlepších byly zahrnuty ČLR (Čínská lidová republika), Japonsko, Švýcarsko, Tchaj-wan, Rusko, Indie a Korea. Zároveň tyto hospodářsky rozvinuté země jako Německo, Francie, Spojené království a Spojené státy americké obsadily 11., 14., 16., 18. místo.

4.4 Nezaměstnanost

Tabulka 3 - Míra nezaměstnanosti států G20 v % (Zdroj: samostatné zpracování)

Stát	Míra nezaměstnanosti (2016)	Nejvyšší míra nezaměstnanosti	Nejnižší míra nezaměstnanosti
Španělsko	17.22	26.94	4.41
Brazílie	12.4	13.7	6.2
Itálie	11.1	13	5.7
Turecko	10.6	14.8	7.3
Francie	9.5	10.7	7.2
Kanada	6.3	13.1	2.9
Indonésie	5.33	11.24	2
Austrálie	5.4	11.2	4
Rusko	5.1	14.1	4.8
Nizozemí	4.5	7.9	3.6
Spojené království	4.3	12	3.4
Spojené státy americké	4.1	10.8	2.5
Čína	3.95	4.3	3.9
Jižní Korea	3.6	7.1	2.9
Německo	3.6	11.5	0.4

Stát	Míra nezaměstnanosti (2016)	Nejvyšší míra nezaměstnanosti	Nejnižší míra nezaměstnanosti
Indie	3.49	8.3	3.46
Mexiko	3.5	6.42	2.22
Švýcarsko	3	5.4	1.6
Japonsko	2.8	5.5	1

Jak ukazuje praxe, nízká nezaměstnanost je fenomén typický pro ne nejbohatší rozvojové země, jejichž ukazatele produktivity práce známý vysokými čísly. Ve srovnání s ukazateli posledních let je míra nezaměstnanosti v Rusku poměrně nízká, což úřady považují za úspěch. Nicméně, mzda většiny lidí, a to navzdory vysoké úrovni zaměstnanosti, je nízká a velká část ekonomicky aktivních občanů obecně zvolí „stínovou ekonomiku“. Na druhé straně míra nezaměstnanosti 5,1 % je v průměru země (viz Tabulka 3). Například v Moskvě sotva překročí 1 %, zatímco ve venkovských oblastech nebo průmyslových malých městech je nezaměstnanost 2-3 krát vyšší. To vše je dáno nejen nedostatkem práce, ale také odlivem obyvatelstva při hledání lepšího života. Hlavním problémem pro trh práce však stále není nezaměstnanost, ale nízké mzdy.

Paralely s rozvojovými zeměmi samozřejmě existují, ačkoli Rusko je mnohem blíže rozvinutým zemím než rozvojovým zemím, pokud jde o nezaměstnanost.

Míra nezaměstnanosti v zemích Evropské unie klesla v březnu 2016 o 8,8 % oproti 9,7 % za stejné období loňského roku. To dokládají údaje Eurostatu. Jedná se o nejnižší míru nezaměstnanosti od dubna 2009. Mezi zeměmi EU byla nejnižší míra nezaměstnanosti v březnu 2017 zaznamenána v České republice (3,8 %) a v Německu (4 %). Nejvyšší úroveň byla zaznamenána v Řecku (20,5 % v lednu 2016) a Španělsku (17,5 %).

Nejvyšší míra nezaměstnanosti na světě v Zimbabwe (95 % obyvatelstva), druhá největší je Libérie (85 % obyvatelstva), třetí je Demokratická republika Kongo (78 % obyvatelstva).

4.5 Inlace

Státy všech rozvinutých zemí světa s tržním hospodářstvím pravidelně počítají a sledují míru inflace, protože inflace odráží procesy probíhající ve společnosti, což je velmi často zpětná vazba, a také reakce na probíhající státní politiku. V tabulce 4 je uveden přehled roční inflace pro různé země světa za rok 2016-2017.

Tabulka 4 - Inlace za rok 2016-2017 v % (Zdroj: samostatné zpracování)

Stát	Poslední inflace (2017)	Předchozí inflace (2016)	Nejvyšší inflace	Nejnižší inflace
Japonsko	0.2	0.7	24.9	-2.5
Švýcarsko	0.8	0.7	11.92	-1.4
Itálie	0.9	1	25.64	-0.6
Francie	1.2	1.1	18.8	-0.7
Jižní Korea	1.3	1.8	32.5	0.2
Nizozemsko	1.5	1.3	11.19	-1.3
Eurozóna	1.5	1.4	5	-0.7
Španělsko	1.7	1.6	28.43	-1.37
Čína	1.7	1.9	28.4	-2.2
Německo	1.8	1.6	11.54	-7.62
Austrálie	1.8	1.9	23.9	-1.3
Kanada	2.1	1.4	21.6	-17.8
Spojené státy americké	2.2	2	23.7	-15.8
Rusko	2.52	5.4	2333	2.5
Brazílie	2.8	2.7	6821	1.65
Spojené království	3.1	3	8.5	-0.1
Indonésie	3.3	3.58	82.4	-1.17
Indie	4.88	3.58	12.17	1.54

Stát	Poslední inflace (2017)	Předchozí inflace (2016)	Nejvyšší inflace	Nejnižší inflace
Mexika	6.63	6.37	180	2.13
Turecko	12.98	11.9	139	-4.01

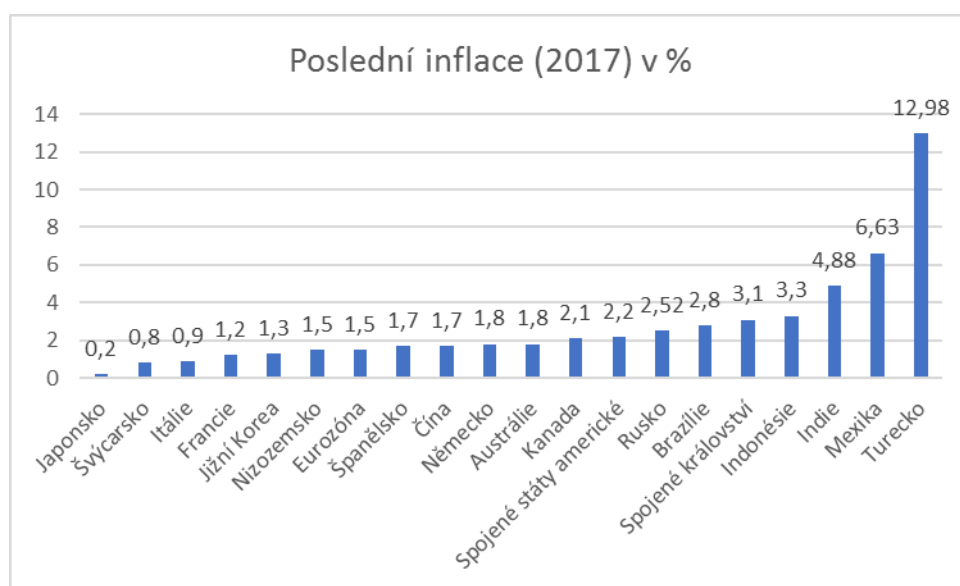
V roce 2016 se Venezuela stala zemí s největší inflací na světě – 181 %. Jeho nejbližšími sousedy jsou Ukrajina (49 %), Jemen (32 %) a Jižní Súdán (41 %). Pokud jde přímo o míru inflace v zemích světa, může být řečeno s jistotou, že nemá žádné hranice. Pro ilustrativní příklad: v roce 2007 zaznamenala Zimbabwe největší inflaci na světě - 230 000 000 %. Ráno si lidé kupovali láhev vody (což je opravdu životně důležitý produkt v afrických zemích) za 100 miliard zimbabwských dolarů a večer – za 200 miliard.

Nejvyššími pěti vůdci deflace byli Libanon (ceny v této zemi klesly až o 3 %), Mariánské ostrovy (-2,6 %), Afghánistán (-2 %), Řecko (-1,5 %) a Švýcarsko (-1,2 %). Z toho vyplývá, že v zemích s obtížnou ekonomickou situací bude oslabení národní měny mnohem rychlejší než v rozvinutých zemích. Úroveň meziroční inflace mezi zeměmi G20, která představuje 85 % světové produkce, v červenci 2016 zpomalila na 2,1 % z 2,2 %, jak vyplývá z údajů Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD).

Roční inflace v zemích G7 v srpnu se podle OECD zrychlila na 0,7 % oproti 0,5 % v červenci 2016. Největší nárůst spotřebitelských cen byl zaznamenán v Spojených státech a Kanadě o 1,1 %. Pokud však v Spojených státech vzrostla míra inflace, která se v červenci zvýšila z 0,8 %, pak v Kanadě se růst spotřebitelských cen zpomaluje: v červenci byla inflace stanovena na 1,3 %. V Evropské unii nemůžou největší ekonomiky dosáhnout 1 % inflace: ve Spojeném království se úroveň spotřebitelských cen v srpnu zvýšila na 0,6 %, v Německu na 0,4 %, ve Francii na 0,2 %. Deflace byla zaznamenána v Japonsku a Itálii - 0,5 % a 0,1 % příslušně. Je třeba poznamenat, že naposledy byla v Japonsku zaznamenána taková úroveň deflace v březnu 2011.

Meziroční míra inflace mezi 35 zeměmi OECD, z nichž většina jsou rozvinutými zeměmi, se v srpnu zvýšila z 0,8 % na 0,9 %. To však ještě nedosahuje cíle 2 %, které centrální banky navrhuji ve vyspělých zemích. Míra inflace v největších a nejvíce obydlených rozvojových zemích se zpomaluje: například v Číně a Indii se růst spotřebitelských cen snížil na 1,3 % a 5,3 % respektive.

V Rusku byla inflace v srpnu 2016 na anualizované bázi 6,9 %, z údajů OECD. To je o 0,31 % méně než v červenci, když inflace v Rusku byla 7,21 %. Přibližně stejná úroveň inflace (6,78 %) byla zaznamenána v Rusku před pěti lety – v listopadu 2011. V roce 2017 Rusko dosáhlo rekordní nízké míry inflace. "Dosáhli jsme rekordní nízké inflace, která byla zaznamenána v historii Ruska. K 16. říjnu činila v ročním vyjádření 2,7 %. To nám umožňuje očekávat, že do konce roku bude inflace pod cílovými 4 %." uvedl Vladimir Putin. V loňském roce byla zaznamenána historická minimální roční míra inflace ve výši 5,4 %. A na konci roku 2017 se inflace rovnala 2,52 %, což znamená, že inflace byla pod cílovým procentem na roky 2017-2018 (viz graf 8).

Graf 8 - Inflace (Zdroj: Tabulka 4 - samostatné zpracování)

4.6 Obchodní bilance

Seznam zemí na bilanci běžných operací, rozšířená salda zahraničního obchodu (Tabulky 5 a 6).

Země s kladným (přebytek) obchodního bilancí v miliard. dolarů		Země s negativním (deficit) obchodního bilance v miliard. dolarů	
Stát	2016	Stát	2016
Německo	290,290	Spojené státy americké	-451,692

Čína	196,380	Spojené království	-157,583
Japonsko	187,265	Kanada	-50,629
Jižní Korea	98,677	Austrálie	-32,949
Švýcarsko	65,871	Turecko	-32,634
Nizozemsko	69,901	Mexiko	-22,972
Italie	50,456	Saudská Arábie	-27,551
Rusko	25,542	Brazílie	-23,530
Španělsko	24,076	Francie	-21,124
Švédsko	23,768	Indie	-12,114
Norsko	14,301	Jižní africká republika	-9,478
Česka republika	2,139	Řecko	-1,964

Tabulka 5 - Země s kladným (přebytek) obchodního bilancí v miliard. dolarů (IBRD-IDA: The World Bank)

Tabulka 6 - Země s negativním (deficit) obchodního bilance v miliard. dolarů (IBRD-IDA: The World Bank)

Rok 2016 byl jedním z nejvíce špatných z hlediska zahraničního obchodu v Rusku. Objem vývozu a dovozu v hodnotovém vyjádření klesl na minimum posledních pěti let v důsledku znehodnocení rublu, snížení výroby a současného potravinového embarga (zákaz dovozu do Ruska od roku 2014 „určitých druhů zemědělských produktů, surovin a potravin, jejichž země původu je stát, který se rozhodl uložit ruským právním subjektům a /nebo fyzickým osobám hospodářské sankce nebo přistoupil k takovému rozhodnutí“). Po selhání v první polovině roku se však čísla začaly vracet k normálu a již v listopadu až prosinci se Rusko téměř podařilo překonat loňské objemy obchodů. Na konci roku činil zahraniční obchod Ruska 85 % na celkovém objemu obchodu. Zároveň se podíl Evropské unie snížil ze

44,8 % na 42,8 % ve prospěch zemí APEC (Ekonomické seskupení Asie a Tichomoří) a hlavně ve prospěch Číny – z 28,1 % na 30 %. Vzhledem k devalvaci rublu se ruští vývozci částečně přeorientovali i na jiné země v zahraničí, protože měny zemí SNS (Společenství nezávislých států) také oslabovaly v důsledku devalvace a přístup na další trhy byl často atraktivnější.

Vývozy z USA se v prosinci 2016 zvýšily o 2,7 %, největším tempem od září 2012 na 190,7 miliardy dolarů, zejména kvůli nárůstu prodeje komerčních letadel a průmyslových výrobků. Dovoz vzrostl o 1,5 %, což je nejvyšší číslo od června 2016, a to na 235 miliard dolarů, a to především díky nákupu vozidel a materiálů používaných při výrobě.

Vývoz a dovoz Německa v roce 2016 se výrazně rozrostl, což umožňuje, aby obchodní bilance země dosáhla nových výšek. Spolkový statistický úřad Německa zveřejnil zprávu o datech vývozu a dovozu země do roku 2016, podle něhož vývoz v loňském roce vzrostl o 1,2 % na 1 220 miliardy dolarů, zatímco dovozy posílily o 0,6 % na 930 miliardy dolarů. Podle vládní zprávy překročil vývoz a dovoz Německa do roku 2016 rekordní úroveň roku 2015. Vývoz Německa v roce 2016 ukázal takové výsledky díky rostoucí poptávce ze zemí Evropské unie.

Vývozy v EU vzrostly o 2,2 % na 707,9 mld. eur, zatímco dovoz vzrostl o 1,8 % na 632,5 mld. eur. V eurozóně vzrostl vývoz o 1,8 % na 441,8 mld. eur, zatímco dovoz vzrostl o 0,7 % a to až do výše 428,9 miliardy eur. Mimo eurozónu vzrostl vývoz o 2,8 % na 266,1 miliardy eur a dovoz o 4,1 % na 203,6 miliardy eur.

Spojené království je desátou největší exportní ekonomikou na světě. V roce 2016 Spojené království vyvezlo 467 miliardy dolarů a dovezlo 625 miliardy dolarů, což mělo negativní obchodní bilanci ve výši 158 miliard dolarů.

5 Závěr

Cílem práce bylo zjistit postavení Ruska ve světové ekonomice v současných geopolitických a ekonomických podmínkách. Provést analýzu současného stavu hospodářství této země a zhodnotit současné postavení Ruska ve světové ekonomice. Práce byla rozdělena na dvě základní části, teoretickou a praktickou. V teoretické části byla shrnuta všechna základní teoretická východiska týkající se základních makroekonomických veličin, dle kterých se země a regiony většinou porovnávají. V praktické části práce pak dochází k představení reálných výsledků Ruska a dalších ekonomik.

Základní shrnutí poznatků je následující:

- V roce 2017 se tempo růstu světové ekonomiky urychlilo. V této souvislosti se očekává další mírný růst ruské ekonomiky. Dynamika tohoto růstu však zůstává nerovnoměrná.
- Příznivé vnější podmínky (zvýšená vnější spotřeba a zlepšené směnné relace) zlepšily platební bilanci.
- Míra nezaměstnanosti se stabilizovala, růst příjmů byl obnoven. Nicméně značná část populace je stále zranitelná.

Globální ekonomika roste v rámci posilování světové poptávky a stabilizaci cen ropy. Výsledkem je posílení světového obchodu s výrazným nárůstem přílivu kapitálu do rozvíjejících se ekonomik, zejména do Číny a Indie. Takové vnější ekonomické prostředí vytváří pro ruskou ekonomiku příznivé podmínky.

Díky růstu cen ropy a stabilizaci makroekonomické situace se v roce 2017 obnovil mírný ekonomický růst Ruska. Dynamika růstu byla však nerovnoměrná. Nejvyšší míra růstu byla zaznamenána ve druhém čtvrtletí, avšak ve čtvrtém čtvrtletí roku 2017 se růst zpomalil. Zdá se, že hlavním důvodem byla pomalá investiční poptávka. Navíc se obecně v roce 2017 udržuje struktura růstu podobná období před krizí, které je poskytováno hlavně prostřednictvím těžby přírodních zdrojů a neobchodovatelných odvětví.

Zvýšení cen ropy podpořilo běžný účet ve formě vývozu energie. Výnosy z vývozu energie více než vykompenzovaly značné zvýšení dovozu v důsledku posílení rublu a obnovení domácí poptávky. V první polovině roku 2017 došlo díky navrácení zahraniční poptávky

a vyšším cenám ostatních komodit k růstu nerovného vývozu a vývozu služeb. Co se týče pohybu kapitálu, docházelo k přílivu krátkodobého kapitálu ve veřejném sektoru na pozadí neustálého zájmu o finanční aktiva rozvíjejících se ekonomik, zatímco v soukromém sektoru vzrostl čistý odliv kapitálu.

V první polovině roku 2017 se míra nezaměstnanosti mírně snížila a na pozadí nízké inflace a hospodářského oživení se zvýšily reálné mzdy. Současně klesá i reálný disponibilní příjem, což bylo způsobeno snížením ostatních zdrojů příjmů. V první polovině roku 2017 se úroveň chudoby v Rusku podle národní definice mírně snížila a podíl zranitelných segmentů obyvatelstva se stále zvyšuje.

Měnová politika se stále provádí opatrně a v souladu se zásadami inflačního cílení. Díky kombinaci poměrně těsné měnové politiky, těsné rozpočtové politiky a některých krátkodobých faktorů v červenci 2017 dosáhla Národní banka Ruské federace ročního cíle CPI s odchylkou směrem dolů od prognózy.

6 Seznam použitých zdrojů

BORISOV, A., 2010. Velký ekonomický slovník: ekonomika, finance, účetnictví, daně, pojištění, marketing, management, řízení - 3. aktualizované vyd. [Bolshoj ekonomicheskij slovar: ekonomika, finansy, buchuchet, nalogi, strachovanie, marketing, menedgement, upravlenie – 3. izdanie] Moskva: Svět knihy [Knizhnyj mir]. 860 s. ISBN 978-5-8041-0426-0.

ČECHOVÁ, J., 2013. Ekonomika pro gymnázia. 2. aktualizované vyd. Praha. 112 s. ISBN 978-80-87204-69-6.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD [online], Hrubý domácí produkt (HDP) - Metodika. Euractiv. 19.02.2015 [cit. 16.07.2017]. Dostupné zde: <https://www.czso.cz/csu/czso/hruby_domaci_produk_t_-hdp->.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD [online], Zaměstnanost a nezaměstnanost podle výsledků VŠPS – Metodika. Euractiv. 02.07.2017 [cit. 15.07.2017]. Dostupné zde: <https://www.czso.cz/csu/czso/zam_vsps>.

EC.EUROPA.EU [online], Evropský semestr: Doporučení pro jednotlivé země / doporučení Komise [European Semester: Country Specific Recommendations / Commission Recommendations]. 2017 [cit. 01.08.2017]. Dostupné zde: <<https://ec.europa.eu/info/publications/2017-european-semester-country-specific-2017>>.

EKONOMICKÉ OTÁZKY [online], Deflátor HDP. [cit. 01.02.2017]. Vzorec 7 - dostupné zde: <<http://ekonomie-otazky.studentske.cz/2008/07/cenov-defltor.html>>.

EKONOMICKÉ OTÁZKY [online], Míra nezaměstnanosti. [cit. 10.02.2017]. Vzorec 5 - dostupné zde: <<http://ekonomie-otazky.studentske.cz/2008/07/mra-nezamstnanosti.html>>.

EKOSPACE.CZ [online], Makroekonomie 1 (Inflace). [cit. 08.02.2017]. Vzorec 6 - dostupné zde: <<http://www.ekospace.cz/2-makroekonomie-1/95-14-inflace1>>.

EKOSPACE.CZ [online], Makroekonomie 1 (Obchodní bilance). [cit. 16.02.2017]. Vzorec 8 - dostupné zde: <<http://www.ekospace.cz/2-makroekonomie-1/95-14-inflace1>>.

FINANCE.CZ [online], Jak se počítá HDP. [cit. 28.01.2017]. Vzorec 1, 2, 3, 4 - dostupné zde: <<https://www.finance.cz/makrodata-eu/hdp/vypocet/>>.

FXSTREET.CZ [online], Obchodní bilance. [cit. 07.07.2017]. Dostupné zde: <<https://www.fxstreet.cz/forex-slovník-pojmu+obchodni-bilance.html>>.

GAIDAR, I., CHUBAJS, A., 2011. Vidlice nejnovějších ruských dějin [Razvilki novejshej istorii Rossii]. 1. vyd. Moskva: vyd. Moskva: OHI 2011. 168 s. ISBN 978-5-94282-606-2.

GULLOVÁ, S., 2013. Mezinárodní obchodní a diplomatický protokol. Praha: Grada Publishing, a.s., 2013. 336 s. ISBN 978-80-247-4418-6.

HINDLS, R., HOLMAN, R., HRONOVÁ, S. et al., 2003. Ekonomický slovník. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 519 s. ISBN 8071798193.

HROCH, M. a kol., 1985. Úvod do studia dějepisu. Praha: SPN, 1985. 304 s. ISBN: 14-383-85.

ILIČEVA, L., KOMAROVSKIJ, V., PROROK, V., a kol., 2013. Rusko ve 21. století: politika, ekonomika, kultura. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2013. ISBN 97880-7380-436-7.

ITBIZ.CZ [online], Nezaměstnanost. [cit. 30.12.2016] Dostupné zde: <<http://www.itbiz.cz/slovník/human-resources-hr/nezamestnanost>>.

ITBIZ.CZ [online], Inflace. [cit. 30.12.2016] Dostupné zde: <<http://www.itbiz.cz/slovník/ekonomie/inflace>>.

KIM, J. Y. Perspektivy světové ekonomiky [Perspektivy mirovoj ekonomiky] (2017). [cit. 02.02.2018]. Dostupné zde: <<http://www.vsemirnyjbank.org/ru/news/press-release/2018/01/09/global-economy-to-edge-up-to-3-1-percent-in-2018-but-future-potential-growth-a-concern>>.

KOSE, A. Perspektivy světové ekonomiky [Perspektivy mirovoj ekonomiky] (2017). [cit. 02.02.2018]. Dostupné zde: <<http://www.vsemirnyjbank.org/ru/news/press-release/2018/01/09/global-economy-to-edge-up-to-3-1-percent-in-2018-but-future-potential-growth-a-concern>>.

KOTYK, V., 1998. Vztahy centra a regionů Ruské federace. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 1998. ISBN 8085864436.

KVASNIČKA, P., 2008. Makroekonomie (základní kurz). 1. vyd. Jihlava: Vysoká škola polytechnická Jihlava, 2008. 112 s. ISBN 978-80-87035-15-3. Dostupné zde:

<<http://www.vspj.cz/ISBN/Skripta%20-%20V%C5%A0PJ/Makroekonomie%20-%20Pavel%20Kvasni%C4%8Dka.pdf>>.

LORENC, M., LORENC.INFO [online], Závěrečné práce – metodika. [cit. 10.08.2016]. Dostupné zde: <<http://lorenc.info/zaverecne-prace/metodika.htm>>.

MANAGEMENTMANIA.COM [online], HDP Hrubý domácí produkt (Gross Domestic Product) 2016. [cit. 07.07.2017]. Dostupné zde: <<https://managementmania.com/cs/hruby-domaci-produkt>>.

LEXEJEV, M., WEBER, S., 2015. Ruská ekonomika. Oxfordská Kolekce [The Oxford Handbook of russian economics]. Moskva: Publishing Institute Gajdar NGO 2015. 776 s. ISBN 978-5-93255-408-1.

SUCHAREV, O. Vývoj sociálně-ekonomického potenciálu Ruska: teorie a praxe. [Razvitie socialno-ehkonomicheskogo potentsiala Rossii: teoriya i praktika]. 2016. Ekonomika regionu, №1/12, 315-321 s. [cit. 02.09.2016]. Dostupné zde: <<https://cyberleninka.ru/article/n/razvitie-sotsialno-ekonomicheskogo-potentsiala-rossii-teoriya-i-praktika>>.

SYNEK, M., SEDLÁČKOVÁ, H., VÁVROVÁ, H. 2002. Jak psát diplomové a jiné písemné práce, VŠE v Praze, Fakulta podnikohospodářská, 2002. s. 59. [cit. 02.09.2016]. Dostupné zde: <<http://fph.vse.cz/att/dp.pdf>>.

ŠKOLNÍK, J. Magický čtyřúhelník, Gymnázium Milevsko 2014. [cit. 27.03.2016]. CZ 1.07/1.5.00/34.0223. Obrázek 1 - dostupné zde: <http://www.gymnazium1.milevsko.cz/dokumenty/ekf2/inf/magicky_ctyruhelnik.html>.

ŠTĚRBOVÁ, L., 2013. Mezinárodní obchod ve světové krizi 21. století. 1. vyd. Praha: Grada, 2013, Expert (Grada). 368 s. ISBN 978-80-247-4694-4.

TOPMIRA.COM [online], Největší zemí na světě (v rozlohy a počtu obyvatel) [Samye bol'shie strany mira (po ploshchadi i naseleniyu)]. [cit. 28. 06. 2016]. Dostupné zde: <<http://topmira.com/goroda-strany/item/39-samye-bolshie-strany-mira>>.

JUREČKA, V. a kolektiv, 2013. Makroekonomie 2., aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2013. 352 s. ISBN 978-80-247-4386-8.

VASILIEVA, T., VASILIEV, L., 2012. Světová ekonomika [Mirovaja ekonomika]. FLINTA, 2012. 160 s. ISBN 978-5-9765-0109-6.

VŠEM [Vysoká Škola Ekonomie a Managementu] (2005). Učební text: Makroekonomie 2. [cit. 29. 06. 2016]. Dostupné zde: <<http://www.unium.cz/materialy/czu/pef/skriptam15732-p1.html>>.

WORLDBANK [online], Globální ekonomické vyhlídky 2017 [Global Economic Prospects 2017]. [cit. 02.01.2018]. Dostupné zde: <<http://www.worldbank.org/en/publication/global-economic-prospects>>.

WORLDBANK [online], Tempo růstu světové ekonomiky v roce 2018 [Tempy rosta mirovoj ekonomiki 2018]. [cit. 09.01.2018]. Dostupné zde: <<http://www.vsemirnyjbank.org/ru/news/press-release/2018/01/09/global-economy-to-edge-up-to-3-1-percent-in-2018-but-future-potential-growth-a-concern>>.

WORLDBANK [online], DataBank – Indikátory světového rozvoje [World Development Indicators] - tabulka 3, 4. [cit. 09.10.17]. Dostupné zde: <http://databank.worldbank.org/data/reports.aspx?source=2&series=BN.CAB.XOKA.CD>

ŽÍDEK, L., 2009. Dějiny světového hospodářství. 2. rozš. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009. 397 s. ISBN 9788073801847.